

CİHADA YAKIN AMELLER*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikrâmı, her türlü lütfu, keremi üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri sizleri ve bizleri sevdiklerimizle beraber iki cihanda, yâni dünyada ve ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... Cumanız mübarek olsun...

Bu mübarek cuma gününde, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin hadis-i şeriflerinden, *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 513. sayfasından okuyorum. Buhârî'nin ve başka kaynakların rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:¹

يَقْرُبُ مِنَ الْجِهَادِ طِيبُ الْكَلَامِ وَإِدَامَةُ الصِّيَامِ

وَالْحَجَّ كُلِّ عَامٍ وَلَا يَقْرُبُ مِنْهُ شَيْءٌ بَعْدُ

(هـ.ب. عن رجل من الصحابة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.II, s.125, no:2321; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.404, no:3894; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1290; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XXI, s.421, no:6559; sahabeden bir zât'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.533, no:10676; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.182, no:26934.

RE. 513/5 (*Yakrubü mine'l-cihâdi tîbü'l-
kelâm, ve idâmetü's- sıyâm, ve'l-hacci külle
âm, ve lâ yakrubü minhü şey'ün ba'd.*) *Sadaka
rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Hadis-i şerifin mânâsını dilimin döndüğünce nakledeyim: (*Yakrubu*) “Yakınlaşır, yaklaşır; (*mine'l-cihâd*) cihada yakın olur.” Yaklaşmak, bizde bir şey'e yaklaşmak tarzında, -e haliyle kullanılır. Araplar bir şeyden yakın olmak, bir şeyden yaklaşmak gibi -den haliyle kullanıyorlar. *Karube* fiili *min* ile kullanılıyor. *Min* edatı -den demek ama, bu Arapların kullanım tarzı. Tam tercüme etmek istersek, “Cihaddan yana yakın olur.” demek gibi oluyor.

“Cihada yakın olur, yaklaşır.” Ne yakın olur?.. Peygamber SAS Efendimiz cihada yakın olacak üç tane şey sayıyor:

1. (*Tîbü'l-
kelâm*) “Kelâmın hoşluğu.
2. (*Idâmetü's-
sıyâm*) Orucu devam ettirmek.
3. (*Ve'l-
haccü küllü
âm*) Her sene hacca gitmek.

(*Ve lâ yakrubü minhü şey'ün ba'd*) Cihada bunlardan başka, artık başka hiç bir şey yaklaşamaz.”

a.Cihadın Önemi

Cihad çok sevaplı, çok kıymetli, çok önemli, çok lüzumlu, çok zarûrî, çok mecbûrî bir ibadettir. Cihad olmadığı zaman, İslâm söner, müslümanlar mahv olur. Müslümanların hakları alınır, ülkeleri çiğnenir, hürriyetleri elinden gider, toprakları paylaşılır; her türlü şey olur.

Ne olması lâzım?.. İnsanın cihad duygusuna sahip olması lâzım! Yâni, “Benim haklarım var, ben bu haklarımı korurum, bu haklarımı çiğnetmem! Ben Rabbimin kuluyum, Rabbime kulluğu güzel yaparım. Bu kulluğumun önüne kim çıkarsa, kim engel olursa, kim beni bağlamak, hürriyetimi kısıtlamak isterse, ben buna razı olmam!” demek lâzım!

Şairin bir sözü hoşuma gider, her zaman tekrarlarım vaazlarımda:

Hàzır ol cenge, eğer ister isen sulh ü salâh!

İnsan cenge, cihada hazırlıklı olacak. Hazırlıklı olduğu zaman, düşman korkar, düşman cayar. Hazırlıklı olmak caydırıcı olur. Düşman caydığı için saldıramaz veya, “Aman onlara bulaşmayayım, onlarla uğraşmayayım; çünkü onlar kuvvetli, silahlı, orduları büyük, gelişmiş; ölümden korkmaz insanlar, gözü pek insanlar...” diye korkar.

Ama pısıruk oldu mu, korktuğunu anladı mı, korkan insanın dalına binerler, omuzuna binerler, ensesine binerler, boyna ezerler. Korkak oldu mu bir insan, korkunun ecele de faydası yok, başka bir şeye de faydası yok... Korktuğu zaman, sonuç hakların çiğnenmesi, hürriyetlerin gitmesi olur.

El-hamdü lillâh, biz hür yaşarız. Mehmed Akif merhumun dediği gibi:²

*Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış, şaşarım!*

² *İstiklâl Marşı*, 3. kıt'a.

Çünkü hürriyet, dinimizi icrâ etmenin önemli ortamlarından birisini hazırlıyor bize... Hürriyet ortamı olacak ki, dinimi icrâ edebileyim, Allah'ın emirlerini tutabileyim. Kur'an-ı Kerim'i açayım, Peygamber Efendimiz'in sünnetini öğreneyim, okuduğumu aynen uygulayayım. Ne diyorsa Peygamber Efendimiz, tutayım; Kur'an-ı Kerim neyi emir buyuruyorsa yapayım. Buna kim engel oluyor, nasıl engel olur?..

Tabii birçok tecrübelerden sonra, insanlık da bu hususta kimsenin kimseye karışmaması gerektiğini de kararlaştırmış. İnsan hakları dediğimiz evrensel kurallar kabul edilmiş; yâni sadece bir ülkeye mahsus değil...

Çünkü bazı ülkelerde yönetimler anti demokratik, yâni hakkâniyetli olmayan idareler olabiliyor. Birisi çıkıyor, saltanat usûlü, halkı hiç sayarak, kendi dediğini zorla kabul ettirerek, "Benim dediğim olacak, hôt!" diyerek, zorlukla, zorbalıkla yönetim yürütüyor.

Bu ülkede de tabii, birtakım kanunlar oluyor. Her yerde kanun vardır. Ama kanun zulüm kanunu mu, yoksa hakkâniyetli, insan haklarına saygılı, ahlâkî bir kanun mu?.. Firavun'un da kanunu olmuş, emri olmuş, buyruğu olmuş ama, Firavun, zulmüyle cihana geçmiş bir kimse... Nemrut, zulmüyle cihana geçmiş bir insan...

Firavun, kendi ülkesinde azınlık durumunda olan mü'minleri, o zaman Mûsâ AS'a iman etmiş olan insanları, Mûsâ AS'dan önce de, sonra da ezmiş. Erkek çocuklarını kesmiş, sadece kız çocuklarını

bırakmış; onlar güçsüzdür, onlar istenildiği gibi yönetilebilir, savaşımayı bilmezler filân gibi düşünerek... Büyük zulümler yapmış.

Yâni, bir ülkede kanun olması yetmez; kanunun hakkâniyetli olması, insanları ezmemesi, insanlara faydalı olması gerekir. Her devletin kanunu vardır; yetmez, hukuk devleti olması lâzım! Kanunların ana hukuk kurallarına uygun olması lâzım! Bu çok önemli... Eğer bir kanun ana hukuk kurallarına aykırı ise, tabii onun izâle edilmesi lâzım!

Böyle yanlışlıklar yapılmasın diye tedbirler alınıyor, kanunları inceleyen üst kuruluşlar kuruluyor. Tabii, bu işin esası, kanun yapan insanların faziletleri ile ilgilidir. Adam faziletli mi, merhametli mi, halkını seviyor mu, o kanunları icrâ edeceği ahaliye iyilik mi istiyor; bu önemli... Öyle merhametli ise, merhametli kanunlar çıkartır.

İkincisi de, bu işin doğru gitmesi için halkın bilinci... Halk bilinçli olunca, kendisine haksızlık yaptırmaz. Haksızlığın karşısına çıkar, “Bu böyle olmamalı, bu düzelmeli!” der. Zalime destek vermez, mazlumun yanında yer alır, hakkını alıncaya kadar uğraşır.

Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şeriflerinde çok kesin olarak belirtmiş ki, “Bir insanın hakkını almak için uğraşması fazîletli bir şeydir. Hattâ malını kaptırmaması, yol kesene vermemesi, haramîye teslim etmemesi, gasp ediciye vermemesi için yaptığı mücadelede ölürse, şehid olur.”

Malını korumak için bile savaşacak. Canını korumak için tabii savaşacak. Zâten savaşmazsa, ötekisi öldürüyor. Ama malını korumak için bile bir mücadele verirken, alt alta, üst üste haydutla kapıştı, öldü. Sonunda haydut buna bir kama sapladı, bıçak sapladı, şehid etti. Tamam, şehid oluyor. Bu kadar önemli...

Cihad önemli... Ben bir Kurban Bayramı'nda hatırlıyorum, Suadiye'de oturuyorduk. Bir buçuk dönüm bahçeli, iki katlı bir evdeydik. Kurbanı kesmesi için babamın konuştuğu şahıs gelmedi. Gelmeyince, "Hadi bakalım, biz keselim!" dedik. Mecbûren, çünkü iş başa düştü, kesecek kasap olmayınca, kurbanımızı keseceğiz. Bu ibadet, bir vazife... Fakat beş tane erkek kardeş, bir de babamız, altı kişiyiz. Babam dedi ki:

"—Kusura bakmayın, ben dayanmam, yapmam bu işi!" dedi.

Büyük ağabeyim, "Ben de yapmam!" dedi. Onun küçüğü, "Ben de yapmam!" dedi. Onun küçüğü, "Ben de yapmam!" dedi, sıra bana doğru geldi. Ben de düşündüm: Niçin yapamıyoruz?.. Çünkü acıyoruz hayvana... Merhamet çok önemli bir husus, biz müslümanlar merhametliyiz. İnsana da acırız, hayvanlara da acırız, tabiata da, doğaya da acırız. Ağaçlara da acırız, "Yazık, yandı, kül oldu." deriz. "Birisi kesmiş yaş ağacı..." filân deriz. Yâni bizde, dinimizin bize aşıladığı, emrettiği bir doğa sevgisi var; ondan sonra, hayvanlara karşı da bir sevgi var.

Ama Peygamber Efendimiz kurban kesmiş, daha önceki peygamberler kesmiş, İbrâhim AS kurban kesmiş, biliyoruz bunları... Adem AS'ın oğulları kurban kesmişler. Demek ki eskiden beri olan köklü bir şey... Allah-u Teâlâ Hazretleri, eti yenilebilen hayvanları bizim emrimize verdiği için ve onları kullanmamıza müsaade buyurduğu için, bu haram olmadığı için, onları kesiyoruz. Şimdi neden kesemiyoruz?.. Alışmamışız.

Peki, niye dinimiz kesmeyi emrediyor?.. Düşündüm ki, hayatın bin bir türlü olayı olabilir, insanın başına gelebilir. Diyelim ki, Kuzu kuzu, uslu uslu yolda giderken, araba bir kaza yapar, üç takla atar, kolu bacağı kırılır, kan revan içinde kalır.

Şimdi kan görünce eyvah diye hemen bayılacak mı?.. Bazı insanlar kanı görünce dayanamıyorlar, bayılıyorlar. Yoksa alışacak mı?.. Buna karşı ne yapsın? Yaralı da olsa kendisini toparlayacak ve tedbirleri almağa girişecek mi?.. Yılmadan, çekinmeden, bayılmadan, ayılmadan, kendinden geçmeden bu işi yapacak mı?. Yapacak.

Demek ki, bu bir eğitimidir dedik. Yâni, biz savaşı sevmiyoruz; insanları üzmemiyoruz, kırmak istemiyoruz. Müslüman olsun, müslüman olmasın adaletli hareket etmek emrediliyor. Ana babamızın aleyhinde olsa bile, adaletten ayrılmamak emrediliyor bize ama, birisi de geldiği zaman, ülkemize saldırdığı zaman, ucunda ölmek de olsa, kan akması da olsa, can yakması da olsa, oradan da kaçmamak lâzım! Bir eğitim gerekiyor yâni...

Bu bir eğitim olduğu için, herhalde yapmamızı Allah ondan emretmiş olmalı diye, besmeleyi çektim, kurbanı kestim ama, elim ayağım titredi. Ama alışmamız lâzım!

Yâni cihad, hayatın önemli bir faaliyeti, yaşamanın şartı; hayat cihad demek... Hayat bir mücadele diyorlar ya, hayat cihad demek. Hem uluslararası alanda öyle, hem kendi özel yaşantımızda öyle, devamlı bir savaş... Meselâ diyor ki:

“–Tutulduđu hastalığı yendi.”

Bu da bir savaş, demek ki mikrobun karşısında kendisini gevşetmeyecek, bir savaş verecek. Meselâ, duyuyoruz:

“–Kanseri yendi. Azmetti, yetişecek çocuğu var, ‘Benim bu çocuğu yetiştirmem lâzım! Ölürsem bu çocuk kimsesiz kalacak.’ filân diye çocuğunu koruma duygusunun kuvveti ve şiddeti, kanserli bir anneye kanseri yendirdi.”

Gazetelerde bunlara benzer haberler yazılıyor, televizyonlarda seyrediyoruz.

Cihad önemli, hiç şek, şüphe yok.

“–Efendim, işte müslümanlık kılıç dini...”

Müslümanlık kılıç dini de Amerikalısı Avrupalısı, Fransız’ı, İtalyan’ı savaş yapmıyor mu?.. Trablusgarb’a saldırmadılar mı?.. Libyalıların üçte birini kesmediler mi?.. Cezâyir’in üçte birini kesmediler mi?.. Nüfusun yarısını yok etmediler mi, hurmalıkları yakmadılar mı?.. Her şeyi yaktılar.

Modern yaşayacağım rahat yaşayacağım derken, bir Amerikalı bir Hindistanlıya göre dünyayı kırk-kırk beş defa daha fazla tahrib ediyor, kirletiyor. Ötekisi uslu uslu bir köyün kenarında, zavallı, en az şeylerle hayatını idâme ettirmeğe çalışırken; berikisi havayı kirletiyor, çevreyi kirletiyor, ormanları kesiyor. Afrika'nın güzelim ormanları gidiyor. Adamlar bir şey bilmiyor diye, geri kalmış ülkelere nükleer artıklar varillerle getiriliyor, bırakılıyor. Doğa mahvediliyor, atmosfer mahvediliyor, ozon tabakası tahrib oluyor; dünyanın istikbali tehlikeye giriyor.

Sanki başkaları, İslâm'ı tenkit edenler yapmıyor mu, yapmadılar mı?.. Sanki İslâm'ın başlangıcında müslümanlara saldırmadılar mı? Ordular teşkil edip de Medine'ye gelmediler mi?.. Ondan sonra Haçlı Seferleri olmadı mı?.. Ondan sonra Orta Asya İslâm ülkeleri Ruslar tarafından işgal edilmedi mi?.. Kosova işte, Kafkasya işte, Irak, Kuzey Afrika... her taraf belli.

Cihad İslâm'ın önemli bir görevi, tamam... Fakat Peygamber Efendimiz diyor ki, "Bu cihadın sevabına, önemine yakın bazı şeyler de var. (*Yakrubu mine'l-cihâd*) Cihada yakın olur, yâni sevap bakımından o kadar değerlidir, o kadar önemlidir,

kıymetlidir." Hem sevabı bakımından yakın olur hem de önemi bakımından yakın olabilir. Ne imiş, bunları biraz inceleyelim!

b. Kelâmın Hoş Olması

طِيبُ الْكَلَامِ

(*Tîbü'l-keîâm*) *Tıyb*, güzel olmak, hoş olmak demek. Hoş olan şeye de *tayyib* derler. Araplar, birisi bir şey söylediği zaman kabul ettiyse, (*Tayyib, tayyib!*) derler; “Tamam, iyi iyi... Kabul ettim, pekâlâ!” mânâsına. Biz Türkçede, “Pekâlâ, çok çok iyi!” diyoruz; Araplar da “*Tayyib, tayyib!*” diyorlar.

Tayyib, Peygamber SAS Efendimiz’in isimlerinden birisi; çocuklarından birinin ismi... Güzel bir kelime, hoş bir kelime... Bunun masdarı *tîb*; yâni *tayyib* olmak, güzel olmak, hoş olmak, iyi olmak mânâsına...

(*Tîbü'l-keîâm*) “Kelâmın hoş olması.” Bir insan konuştuğu zaman, yumuşak yumuşak konuşacak. Sözü savaşa benzemeyecek; Yunus Emre’nin dediği gibi, sözü savaşı kesecek. Söz *ola kese savaşı*... Yumuşak olacak, tatlı olacak, çok önemli... Güzel bir söz, güzel bir konuşma, tatlı bir konuşma, insanın mâneviyâtını yükseltir, gününü hoş eder; görüş değiştirir, ufkunu açar, çalışma şevki verir... Bir evlâdı güzel evlât haline getirir, bir insanı güzel bir yöne yönlendirir. Yâni sözün hoş ve güzel olmasına çok dikkat etmek lâzım!

Çünkü İslâm’da söz çok önemlidir. Peygamber Efendimiz’in en büyük mûcizesi Kur’an-ı Kerim, bir söz şâheseridir. Her ayeti, ağırlığınca mücevherdir, çok kıymetlidir. Müslüman sözüne dikkat edecek.

İnsanı ekseriyetle suçlu duruma, günahkâr duruma düşüren ve cehenneme girip azab görmesine sebep olan, iki dudağı arasından çıkan o sözlerdir, konuşmalardır. O konuşmalardan birtakımları var ki, insanı kâfir eder. Bir söz söyler, kâfir olur insan...

“—Efendim, ben falanca insana çok kızıyorum. Ben ona kızgınlığımı sürdürmek için, ondan intikam almak için, ahiretimi bile mahvetmeye razıyım.”

Bu söz ahirete önem vermemenin alâmeti... Çok kötü, çok çirkin... Mü'min bir insan nasıl söyler bu sözü?.. Allah'a inanan bir insan, müslüman bir insan bu sözü nasıl söyler?..

Bazı sözler insanı dinden imandan, yoldan, raydan çıkartıyor, cennet yolundan düşürüyor, sırattan ayağını kaydırıyor, cehenneme götürüyor.

(*Tîbü'l-keîâm*) Sözü'n güzel, hoş, iyi olması, toplumu da rahatlatır, aileyi de rahatlatır, kişiyi de rahatlatır ve pek çok faydaları vardır. Eğer edebiyatımız olmasaydı, eğer o güzel ilâhîler olmasaydı, eğer Yunusumuz olmasaydı, eğer Mevlîd-i Şerifimiz, Süleyman Çelebimizin o mübarek manzume-i nefîsesi, vilâdet-i peygamberiyyesi olmasaydı ne yapardık?.. Onları ne kadar seviyoruz.

Bir söz, atasözleri, büyüklerimizin hayatlarında elde ettikleri tecrübelerin hulâsası, özü, bal gibi, baldan damla gibi, süzme bal gibi sözler...

İnsanı mutlu ediyor. O sözleri, o ilâhîleri okudukça, gözlerimizden inci gibi ılık ılık yaşlar döküyoruz. Cevher gibi sözleri dinlerken, biz de cevher gibi yaşlar döküyoruz. Hoşumuza gidiyor, ezberliyoruz.

Edebiyat kitaplarında meşhur ediblerin, meşhur şairlerin eserlerinden parçalar okutuyoruz çocuklarımıza... Onlar da edeb-i kelâmı öğrensinler, edebiyatı öğrensinler, dili güzel kullanmayı öğrensinler, güzel telâffuzu öğrensinler istiyoruz. İstanbul telâffuzu diyoruz, taşra telâffuzu diyoruz, güzel konuşmak diyoruz. Güzel konuşmak ve yazmanın usûlüne dair kitaplar yazıyoruz.

Hitabet nasıl güzel olur; bunları herkes merak ediyor, öğrenmeye çalışıyor. Bunlar için eğer bir yerde bir şeyler öğretiliyorsa, paralar verip onlara devam ediyor, dersler görüyor; güzel konuşmayı öğreneceğim diye...

Çok önemli bir iş! Hakîkaten de cihad bir toplumu düşmana karşı nasıl korursa, nasıl haklarının korunmasına yardımcı olursa, güzel söz de çok önemli!..

Cihadın ilk kademesi de güzel sözdür. Müslüman hemen gidip düşmana saldırmıyor. Müslüman ilkönce gidiyor ona diyor ki:

“—Sen bu haksızlığı bırak, sen bu küfrü bırak, inadı bırak, doğru yola gel!.. Doğru yola gelirsen, ben seninle savaş filân yapmak istemiyorum. Senin eğriliği bırakmanı istiyorum, iyi insan olmanı istiyorum. Müslüman ol!” diyor.

Peygamber SAS Efendimiz civardaki hükümdarlara bile mektuplar yazmış:³

أَسْلِمُ تَسْلَمَ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ

(خ.م.حم.حب.طب.ق.عن ابن عباس)

(*Eslim teslem, yü'tike'llàhu ecreke merreteyn*)
“Müslüman olun da, selâmete erin, Allah mükâfatınızı kat kat versin! Hem kendiniz müslüman olduğunuz için sevap kazanırsınız; hem de size tâbî olan insanlar doğru yola gelmiş olur, onlardan sevaplar hasıl olur, onlar da size gelir. Etmeyin, eylemeyin şirki bırakın, haça puta tapmayın!” diye mektuplar yazmış.

Biz de sözle ilgili, nasihat babından çalışmalarını yapacağız; sözle savunmamızı yapacağız, sözle haklarımızı arayacağız; yazacağız, konuşacağız.

Biz şimdi dînî bir topluluk olduğumuz halde, ben edebiyat fakültesinden mezun, ilâhiyatta 27 sene hizmet yapmış; ilâhiyat doktorası yapmış, profesör olmuş bir kimse olarak, ahireti seven,

³ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.7, no:7; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1393, no:1773; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.262, no:2370; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.492, no:6555; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.379, no:1109; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.14, no:7269; Abdü'r-Rezzak, *Musanef*, c.V, s.344, no:9724; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.177, no:18388; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.309, no:11064; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.6, no:1686; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.270, no:6727; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.190; Şeybânî, *el-Ehad ve'l-Mesânî*, c.I, s.366, no:488; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.218; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.II, s.5; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.II, s.93, no:Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.384, no:11035; *Câmiu'l-Ehadîs*, c.XXXI, s.297, no:44969.

ahireti düşünen bir insan olarak ne yapmam lâzım?.. Bir kenara çekilip, seccadenin üzerinde Kur'an okuyup, ibadetle meşgul olmam lâzım!..

Ama öyle yapmayı istediğim halde, böyle yaparsam sorumlu olurum diye düşünüyorum. Dergiler çıkartıyoruz; bu ara biraz aksadı gazeteyi çıkaracağız, tutturacağız filân diye, inşâallah onları da canlandırırız. Çok güzel dergiler çıkarttık. Türkiye'nin en uzun ömürlü, en devamlı dergileri oldu, en beğenilen dergileri oldu.

Çok faydalı işler yaptık, okuyucularımızın kütüphanelerini doldurduk. Dergi okuyucularımıza hediyeler verdik; Kur'an tefsirleri verdik, fıkıh kitapları, ilmihal kitapları verdik, hadis kitapları verdik; onlara yol göstermeğe çalıştık. Onların Allah'ın rızasına ermeleri için neler yapmaları gerekiyorsa, göstermeğe çalıştık.

Hanımlara *Kadın ve Aile* dergisi çıkarttık. Giyimleri nasıl olacak, çocukları nasıl giydirecekler, kendileri nasıl giyinecekler; yemekleri nasıl yapacaklar; çeşitli konularda bilgilendirmeğe çalıştık.

Sonra, bilimsel çalışmalarını *İlim ve Sanat* dergimizde topladık. Onlar uluslararası toplantılarda, seminerlerde bahis konusu oldu. Bizim dergilerimiz dünyadan ses getirdi. Uluslararası şöhret kazandı.

Bunları niçin yapıyoruz?.. Sözle yapılacak görevler olduğu için... Çok görev var! müslümanın ilk işi

sözle hakkı anlatmak, hakkı savunmak, İslâm'ı öğretmek. Ondan sonra da insanları hakka davet etmek, *i'lâ-yı kelimetu'llâh* için çalışmak...

Demek ki anladık, iknâ olduk. Ben şahsen düşündükçe, önümeböyle mânâlar açıldıkça, tıybü'l-keîâmın, güzel keîâmın yerli yerinde, usûlüyle, tatlı, hoş söylenmiş sözün cihada yakın olduğuna, tamâmen gönüm mutmain oldu.

Tabii bir de Türkiye'de bizim fakülteden de tanıdığımız mesâi arkadaşımız, meslek arkadaşımız bir kimsenin sözü kulağıma geldi: "Müslümanlar falanca zümreyi çok ürkütmüşler, korkutmuşlar." filân diye bir söz. Tabii ne kadar doğru; hakîkten korkuttular mı korkutmadılar mı meselesi ayrı ama, biz işin kendimize yönelik, şu andaki anlattığımız konuya yönelik tarafına bakacak olursak; bence müslüman Yunus Emre gibi olmalı!..

Yunus Emre güzel müslüman değil mi, Mevlânâ güzel müslüman değil mi?.. İbrâhim Hakkı-yı Erzurûmî güzel müslüman değil mi?.. Seviyoruz, güzel müslüman olduklarına şehadet ederiz. İmreniyoruz, özeniyoruz, seviyoruz. Büyüğümüz olarak başımızın tâcı... Kütüphanelerimizde eserlerini seve seve koruyoruz, okuyoruz.

Onlar nasıl sevdirmişler? Nasıl tatlılıkla sevdirmişler, nasıl davranmışlar?.. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî vefat ettiği zaman, Konya'daki papazlar da ağlamış, hristiyanlar da ağlamış. Halbuki kendisi müslüman... Halbuki

İslâmiyet'inden tâviz de vermiyor, İslâmiyet'i en güzel tarzda öğretiyor ama, ne yapmış da, gönülleri kazanmış?..

Tabii bu sorunun cevabı kısaca tasavvuftur. Tasavvuf, güzel ahlâk, nefsin terbiye edilmesi, insanın kâmil insan olması... İnsan kâmil insan oldu mu, sevdilir.

Tabii işin şu tarafı da var: Bizim dış düşmanlarımız var. Dış düşmanlarımız, bizim koca Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'mizi parçaladılar, 16-17 tane ayrı devlet çıktı ortaya... Daha da parçalamak isterler, parça parça bölüp, parça parça yutmak isterler.

Tabii onları ne yapsan razı edemezsin. Onlar bizim yok olmamızı istedikleri için, ne kadar tatlı dilli olsan, güleç yüzlü olsan, kalpleri mühürlenmiş insanlara söz tesir etmez. bazı insanların kalpleri mühürlenmiştir, onları biliyoruz. Onların tehlikelerine karşı uyanık olup, onlara karşı cihad etmek lâzım!

Şimdi bazı insanlar da onların emrinde, onlar için çalışıyor. Onlara ne kadar güzel söz söylesen, güzel iş yapsan da; “Tamam, sen güzel yaptın ama, ben yine senin tarafında değilim, düşman tarafındayım; onu destekleyeceğim, onun dediklerini yapacağım. Beşinci kol faaliyeti yapacağım, Türkiye'yi batırmak için, parçalamak için, böyle şeyler bana emredildiğinden o işleri yapacağım!” diyor. Tabii, ona çare yok... Onların fesatlarına, fitnelere karşı uyanık olup, onlarla usûlünce uğraşmak lâzım!

Ama ortadaki vatandaşlar İslâm'ı sevemiyorlarsa, İslâm'a gelemiyorlarsa, başka taraflara kayıyorlarsa; tabii o zaman biz de kendi kendimize:

“—Acaba bu insanları iyi müslüman yapamamanın sorumluluğunun ne kadarı bizde?” diye, onu da düşünmemiz lâzım!

Tabii başkasının da sorumluluğu vardır. Onları oyola çekmekte, azdırmakta, saptırmakta radyoların, televizyonların, gazetelerin, müstehcen neşriyatın, tiyatroların, çeşitli barların, pavyonların, fitne, fesat, şer, zarar merkezlerinin mutlaka etkileri var. Onlar onlara kanıyorlar, reklâmlara kanıyorlar. İçkileri içiyorlar, sarhoş oluyorlar, suçları işliyorlar.

Ama, “Burada bizim de bir kusurumuz var mı?.. Bizim de yapmamız gereken şeylerde eksiklik var mı?” diye düşünüp, azmimizi tazelememiz ve daha iyi çalışmaya, daha mükemmel çalışmaya gayret etmemiz lâzım!

Bizim ülkemiz, ecdâdımız dünyada hakkı temsil ediyordu. Şerri temsil edenin karşısında hakkın merkezi idik, anası, esası idik, yöneticisiydik, başıydık. Şimdi bizim içimizi, ağacı karıncaların kurtların sarıp da çürüttüğü gibi, veyahut vücudu mikropların sarıp da hasta ettiği gibi içten çürüme oluyor.

Bu nasıl oluyor?.. Karşı tarafın başarısı, bizim de onlara karşı savunmamızın başarısızlığı da var bu işin içinde... Nasreddin Hoca gibi, bütün

kabahat bizim değil muhakkak... Şu yorganı alıp götüren hırsızın da suçu var ama, bizim de tabii çalışmamız, bazı şeyler yapmamız lâzımdı. Bunların başında kelâma ait, konuşmaya, söze ait vazifeler geliyor.

Onun için, biz dergiler çıkartıyoruz. Onun için bin bir masrafla, bin bir zahmetle, zorlanarak, üzülererek, “Nereden bulacağız bu imkânları?” diye çırpınarak bir *Sağduyu* gazetesi çıkarttık. “Sağduyuyu anlatalım! Günlük olarak halkımız akl-ı selim nedir, hiss-i selim nedir görsün; bir misâl de biz koyalım! Herkes ortaya müstehcen neşriyat, çirkin neşriyat, yıkıcı neşriyat; vatanın birliğine kasdedici, bölücü neşriyat yapıyor. Biz de sağduyuyu yayalım!” dedik. Radyo ve televizyon çalışması yaptık.

Bunların hepsi nedir?.. Tıybü’l-keîâm çalışmalarıdır. Yâni güzel söz söyleyip, insanlara hakkı, sözlerin en güzeli olan Allah kelâmını, insanların en güzel sözlüsü olan Rasûlüllah’ın sözlerini hadislerini iletebilmek için yaptığımız çalışmalardır. Allah bu çalışmaları daha güzel yapmamızı nasib etsin.

Demek ki, tıybü’l-keîâm, sözün güzel olması ve bu hususta yapılan çalışmalar, cihada en yakın çalışmalar. Belki de cihadın bir parçası ve ön şartı... Yâni önce sözle söylersin, kabul eder. Ama kabul etmezse, ondan sonra anlaşma olmadı, ille saldırmak istiyor, ille zulmetmek istiyor. O zaman da tabii ne yapalım? Mert dayanır, nâmert kaçar. Meydan gümbür gümbür gümbürdenir. O zaman da savaşıyoruz, tabii cihaddan kaçmayız.

c.Oruca Devam Etmek

Gelelim cihada yakın olan, Peygamber SAS Efendimiz'in işaret buyurduğu ikinci hususa:

وَإِدَامَةُ الصِّيَامِ

(*Ve idâmetü's-sıyâm*) *Idâme*, devam ettirmek mânâsına masdar. Devam sözünün müteaddîsi, devam etmek bir şeyin sürmesi demek. *Idâme* de bir şeyi sürdürmek, devam ettirmek demek. *Edâme-yüdîmü-idâmeten*; devam ettirmek... (*Idâmetü's- sıyâm*) "Orucu devam ettirmek."

Haa, buradan şunu anlıyoruz ki; devam ettirmek, ne zaman devam ettirmek? Belki Ramazan'dan sonra bırakmayıp, senenin içinde de zaman zaman oruç tutmak. O mânâyı düşünebiliriz.

"—Ramazanda orucu tuttum ya hocam, işte tamam, artık benden oruç isteme!.."

Tabii farz olan orucu tuttuk. Allah kabul etsin ama, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: "Şevval'de de altı gün oruç var." Şevval daha çıkmadı. Meselâ, altı gün orucu tutarsanız, bütün seneyi oruç tutmuş gibi olursunuz.

Sonra kendisi her hafta pazartesi, perşembe günleri oruç tutardı. Her ayın başında, ortasında sonunda oruç tutmayı tavsiye ederdi. Her Arabî ayın 13, 14, 15'inde, *eyyâm-ı biyz* dediğimiz mehtaplı gecelerin gündüzlerinde oruç tutardı. Yâni orucu Ramazan'ın dışında da devam ettirmek lâzım! Neden?.. Oruç, çok güzel bir ibadet olduğu için.

Oruç, şâhâne bir ibadet... Oruç, nefsi terbiye eden bir ibadet... Oruç, vücudun sıhhat kazandıran bir ibadet... Oruç kalbi kuvvetlendiren bir ibadet... Oruç insanın gönlünü nurlandıran bir ibadet... Arifler artık tadına varmış oluyorlar.

Bir mânâ da *idâmetü's-sıyâm*; yâni böyle çat pat bir iki defa tutuvermek değil de, oruca biraz fazlaca devam etmek lâzım! Çünkü iyi bir şeye devam etmeyince, iyi şeyin sonucu da kolayca alınmıyor. Sonuç alınması için iyi bir şeyin biraz devamlı yapılması lâzım.

“—Perhiz yaptım hocam.”

“—Ne zaman yaptın?..”

“—İşte bir gün perhiz yaptım, ondan sonra oturuyorum sofraya, koyuyorum önüme tabakları; yiyorum yiyorum. İşte birgün perhiz yaptım ya...”

Olmaz, perhizin devamlı olması lâzım! Gıdasının bir ölçü içinde devam etmesi lâzım, aşırı yememek lâzım!

Burada bir arkadaşımız anlattı, Allah selâmet versin... Zayıf, uzun boylu, hiç kilosu yok, göbeği yok, karnıyla göğsü aynı hizada, güçlü kuvvetli; işinde gücünde, sevimli, sevdiğimiz, boylu poslu, tatlı bir arkadaş... Dedi ki:

“—Hocam ben çok şişman bir insandım. Sonra Peygamber SAS Efendimiz’in hadis-i şerifini okuyunca: ‘Midenizin üçte birini yemekle doldurun üçte birini suya ayırın, üçte biri de boş kalsın; yâni doymadan kalkın, üçte biri de boş kalsın!’ Bu tavsiyeye riayet ettim, o kilolar

yavaş yavaş gitti. İşte şimdi böyle özlenen, beğenilen, istenen, temenni edilen güzel bir vücuda sahip oldum. İşte bak yağ yok, göbek yok, fazlalık yok, rahatsızlık yok... Gayet sıhhatliyim.” dedi.

Tamam. İşte bu idame ettirmekten oluyor. İyi bir şeyi idâme ettirmek lâzım!

“—Efendim ben çocukluğumda Amme cüzünü öğrenmiştim.” Sen şimdi çocukluğu bırak; çocukluğun güzel geçmiş, aferin,

mâşâallah... Ama şimdi ne yapıyorsun? Şimdi hiç Kur'an okuduğun var mı, hiç Kur'an dinlediğin var mı?.. Din kitaplarını okuduğun var mı, ibadete yanaştığın var mı?..

“—Küçükken dedem beni camiye götürürdü.”

Sen şimdi camiye geliyor musun onu söyle. İdâme; yâni güzel bir adet, namaz devamlı olacak. Namazı idâme ettirmek lâzım! “Bir zaman kılmıştım. Zamanında biz de bu işleri yapmıştık.” demek yetmez. Şimdi o vazife kalkmadı ki, yine yapacaksın, ömrünün sonuna kadar yapacaksın.

Namaz dinin direği, gözümüzün bebeği namaz. Namaz olmasa ne yapardık?.. Sabah kalkıp ibadet ediyoruz Mevlâmıza; ne güzel!.. Öğleyin ibadet ediyoruz, ne güzel!.. İkinci ibadet ediyoruz, ne güzel!.. Akşam ibadet ediyoruz, ne güzel!.. Yatarken ibadet ediyoruz, ne güzel!.. Gece ibadet ediyoruz, ne güzel, ne güzel, ne güzel!.. Ah ne güzel, ne güzel!..

Güzel şeyleri devamlı yapmayı, dinimiz bize tavsiye ediyor ve müslüman bazı şeyleri devamlı yapmayı öğrenecek. Bunlardan birisi de, (*idâmetü's-sıyâm*); yâni orucu da öyle çat pat tutmayacak, biraz fazlaca tutacak ki, şu nefis zabt ü rabt altına alınsın... Akıl hakim olsun, nefis mahkûm olsun... Nefis aklın hizmetine girsin. Şu vücut ülkesinin sultanı, ana yöneticisi akıl olsun, akl-ı selim olsun. O deli dolu, taşkın, azgın nefis, onun emrine girsin, azgınlık yapmasın. Onun için idame lâzım. (*Idâmetü's-sıyâm*) “Orucu çokça tutanlar” mânâsına da gelebiliyor yâni, seziliyor. (*Idâmetü's-sıyâm*) da cihada yakın bir ibadet.

E bu da nefisle cihad. Yâni insanın canı yemek istemiyor mu? Ramazanda akşama nasıl acıkıyoruz? İftar sofrasını nasıl özlüyoruz? Nasıl gözlerimiz bayılıyor, halimiz nasıl gevşiyor, baygın oluyoruz? Yemeği nasıl iştiha ile yiyoruz? Nasıl hoşumuza gidiyor?

“—Allah razı olsun, güzel yapmışsın!..”

“—Afiyet olsun...”

Aman şapır şupur... Neden?.. Hoşuna gidiyor insanın yemek yemek... Ama yemeyince. oruç tutunca, işte bir cihad oluyor bu. Nefisle, nefis-i emmâre ile bir cihad...

Onun için o cihadın devam etmesi lâzım! Onun için cihada yakın bir ibadet oluyor oruç da. Yâni sözle de cihad, oruçla da nefsimize karşı yapılan bir cihaddır. Yâni nefsin arzularını dinlememek,

onlara mâğlub olmamak hususunda bir çalışma oluyor; çok güzel.

d. Her Sene Haccetmek

Ve ondan sonra:

وَالْحَجُّ كُلَّ عَامٍ وَلَا يَقْرُبُ مِنْهُ شَيْءٌ بَعْدُ

(*Ve'l-haccü külle àm*) Àm, Arapça'da böyle *mim*'i şeddesiz olunca, sene demek. “Her sene...” Eğer şeddeli olursa, *àmmeh*, umûmî mânâsına geliyor. *Rahmeten àmmeten*, umûmî bir rahmet... Müennesi *àmmeh*, müzekkeri *àmmün*. Ama *mim* tek olursa, *àm*, sene demek.

(*Ve'l-haccü külle àm*) “Her sene haccetmek...” Bu da cihada yakın. (*Ve lâ yakrubu minhu şey'un ba'd*)

“Bunlardan sonra başka, artık bir şey cihada yaklaşamaz. Bunlar tamam, bunlardan başka o kadar kıymetlisi olmaz.” mânâsına düşünebiliriz.

Tabii her sene hac... Burada Türkiye’de çok söylenen bir söze de cevap var, Peygamber SAS Efendimiz’in cevabı var. Demek ki o kardeşlerimiz Peygamber Efendimiz’in hadislerini bilselerdi, ileri geri konuşmazlardı.

“—Efendim, ne imiş bu böyle, her sene her sene hacca gidiliyor?..” bilmem ne, filân.

Bak, Peygamber Efendimiz her sene hacca gitmenin önemli olduğunu söylüyor.

Tabii şimdi o kardeşlerimiz de:

“—Her sene hacca gitmesin!”

“—Ne yapsın?..”

“—Parayı şuraya versin, buraya versin...”

Tamam, o hacı efendinin hayatını bir incele bakalım! Camiye milyonlar verdi, milyarlar verdi; sadakasını verdi, zekâtını her sene veriyor. Hayrını hasenâtını yapıyor, yetimlere, dullara veriyor. Sen ey müslümanın hacca gitmesini konuşan insan! Söyle bakalım, sen kaç paralık hayır yaptın hayatında?.. Ne yaptın, ne kadar para ayırdın da, kime ne koklattın senin kendi parandan?.. Yâni öyle uzaktan, “Öyle olmasın da böyle olsun...” diye başkasının hakkında söz söylemeyi bırak da, sen kendine bir bak bakalım!.. Senin bir hayrın hasenâtın var mı?.. “Arkamda bıraktığım bir şeyim var mı?” diye kendine bak!..

Bir de:

“—Her sene hacca gitmek, pis Arab’a para yedirmek...” diyor. Hiçbir millet pis değildir, hele Arap hiç pis değildir. Çünkü,

Peygamber Efendimiz de onların arasından çıktı. Pis denmez. Her milletin belki geri kalmış yerleri, bölgeleri vardır. Oradaki insanlar belki pistir. Belki bizim medenî dediğimiz insanlar, bizim bu şaşkın kardeşlerimizin beğenmediği insanlardan daha pistir. Çünkü ne taharetlenmeyi bilirler, ne guslü bilirler, ne başka bir şeyi bilirler; çok

perişan durumdalar... İnsan onların tarihlerini incelerse, özel hayatlarını incelerse, onların yaşam sırlarını görünce, ne kadar pis olduklarını o zaman anlar.

Yâni, hiç kimseye pis denmez de, “Onlara para yedirmek...” Efendim sen de ülkeni korusaydın, bir zamanlar Hicaz senindi. Benim dedelerim Yemen’de çarpıştı, Hocamız Suriye cephesinde çarpıştı, üstünden bombalar patladı durdu... Medine’yi kahramanca nasıl müdafaa ettik. Kaptırmasaydın!..

İslâm alemi bir bütündü. Ne kadar güzel, Belgrad’dan çıkacaktık, hacca kendi ülkemizin içinde gidecektik, gelecektik. Tunus’tan, Cezayir’den yürüyecektik, binecektik gemiye veya vasıtaya; kendi ülkemiz içinden hac yapacaktık. Yâni bu şartların değişmesi mü’minlerin kendilerinin sorumluluğu...

Şimdi o sorumluluğu, kendi kabahatlerini veya ecdadının kusurlarını, şimdi Araba yüklüyorlar; kendi akıllarından dînî ahkâm kesiyorlar:

“—Şu şöyle olsa daha iyi, bu böyle olsa daha iyi...”

Senin aklın bu işlere ermez. Bu işlere akli eren profesörler var... Medeniyet tarihimizi, kültür tarihimizi, yâni irfan tarihimizi iyi bilen; bir millet nasıl yükselir, nasıl alçalır, nasıl dağılır, nasıl parçalanır, nasıl bölünür, nasıl yıkılır, nasıl mağlûb olur, nasıl gâlip gelir... Bunların esrarı var.

Toplumbilimi var. Yâni bir toplumun yükselmesi nasıl olur; bunu toplumbilimciler, içtimâiyatçılar bilir, sosyologlar bilir, pedagoglar bilir. İçtimâî rûhiyâtı bilen, sosyal psikolojiyi bilen insanlar, bu işin plânlamasını yapan insanlar, güzel plânlarsa bir millet gelişir.

Almanya'ya bakın şimdi, Almanya Şarlman'ın büyük imparatorluğunu kurma peşinde... Birlik beraberlik vs. vs. Avrupa Birliği'ni kurdular. Bu bir büyük ülküdür, o ülküyü yerine getirdiler.

Bizim ne ülkemiz var?.. Tabii var, ama düşünmeliyiz ve ona destekçi olmalıyız. Yâni ülkesi olan insanlar var. Bizim yüreğimiz parçalanıyor. Kafkasya'daki kardeşlerimize bir şey olunca, Bosna'daki kardeşlerimize bir şey olunca, Kosova'daki olaylardan yüreğimiz parçalanıyor. Orta Asya'ya kadar, Hindistan'a, Pakistan'a kadar, Keşmir'e kadar, Afganistan'a kadar, Afrika'da her yerle ilgimiz, ilişkimiz var.

Bizim de bir ülkemizin olması lâzım! Almanya ülkesinin yarısı işgal edilmişken kurtardı. Biz hangi ülkemizi kurtardık, nereyi kurtardık?.. Çok şükür Kıbrıs'ımızın yarısını kurtardık. Ama ortada bir çok gasp var, bir çok zulüm var. Daha yapılacak pek çok işler var. Onları yapmak lâzım, o ülkelere sahip olmak lâzım!

Ve bu işi bilenlere bırakmak lâzım! Bu işi mühendis bilmez, başka meslekte olanlar bilmez. Bu işi tarihçiler bilir, toplumbilimciler bilir. Bir milletin ülkesünü, meselâ Yahya Kemal çok daha iyi bilir; Yahya Kemal'in incelemesi lâzım!.. Mehmed Akif çok iyi bilir; Mehmed Akif'i toplumun incelemesi lâzım!.. Başka meslekten

olan insanlar bilmez. Asker askerliğini yapacak, mühendis mühendisliğini yapacak, doktor doktorluğunu yapacak.

Doktor bu işleri bilmez. Tabii içinde tek tük bilenleri olur ama, o da hâriçten, ilgiden dolayı... İkinci bir hobi olarak bilmek, asıl meslekten, derinlemesine bilmek gibi olmaz. Bu işi asıl bilen insanlara, asıl büyük âlimlere, asıl büyük fâzıl, kâmil insanlara bırakmak lâzım!..

Mevlâna bilir bu işi...

“—Osmanlı İmparatorluğunu kim kurdu?..”

“—Osman Gâzi kurdu.”

Öyle şey olur mu, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş temelleri daha gerilere gider. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri'ne gider, Ahmed-i Yesevî Hazretleri'ne gider... Onlar kurdurmuşlardır. Onların idealleri, onların ülküleri, onların yönlendirmeleriyle bu işler olmuştur. Onlar olmayınca bir millet çöker. Bunları doktorlar bilmiyor, mühendisler bilmiyor ve onlar işlerin başına geçiyorlar, berbat ediyorlar.

“—Bilmeyen insan işin başına geçerse kıyametin kopmasını bekle!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Her işi uzmanına bırakmak lâzım!..

Bu Avustralya'da ben bakıyorum, o kadar dikkat ediyorlar ki mânevî hususlara... Bize bir cami kurdurmadılar bir yerde. Halk kilisenin papazının söylediği söze kulak verdi, iki yüz imza topladılar. Satın aldığımız yirmi dönümlük

yer, bahçeli, yandaki evler de bahçeli, sokak da تنها; orayı cami yapmamıza müsaade etmediler. Yâni, toplumsal bir şuur var; papazlarının dediğini dinliyorlar ve kendilerine göre bir çalışma yapıyorlar.

Tabii doğru değil, yâni medenî değil, insânî değil, dinî bakımdan yanlış, Allah'ın rızasına uygun değil ama, toplumsal şuur çok kuvvetli. Kimisi Avustralya bayrağını evinin önünde dalgalandırıyor. Üç tane direk var, kocaman bayrak dalgalanıyor. Geçerken diyorum ki:

“—Burası resmî daire mi? Galiba burası bir devlet dairesi...”

“—Yok hocam, burada şahıslar böyle bayrağı dalgalandırıyorlar.

Yâni ben köküne kadar, tırnağımın ucuna kadar Avustralyalıyım demek istiyor.”

Alman da öyle, köküne kadar... Almanya'da bir cami kurmak istediğimiz zaman, ne müşkülâtlarla karşılaşıyoruz. İngiltere de öyle, başka ülkeler de öyle. Herkes kendine göre bir şeyler düşünüyor.

Biz de, bu mânevî konuları bilenlere biraz kulak vermeliyiz. Toplumbilimcilere, feylesoflara, hakîmlere, alimlere, özellikle işin bu yönünü bilenlere itibar etmeliyiz.

Mühendislik bence çok dar bir alandır. İnşaat mühendisi, barajları yapan bölümü, bilmem sivil inşaatı yapan bölümü... Bahçe mühendisliği, bilmem ziraat mühendisliği... Tamam, güzel bir ihtisaslaşma, yâni bir özel dalda derinleşme; o

da çok güzel, ilerlemenin şartı ama, o bilmediği bir sahada çok yalan yanlış bir söz söylediği zaman, o da uygulamaya konulduğu zaman, toplum çöker.

Herkes bilmediği şeyi şunları kim bilir diye araştırarak, soracak ve ona tâbi olacak. Hiç bu işle ilgisi olmayan birisi çıkıp da, işkembe-i kübrâdan atıp, bir palavra, yalan yanlış şey söylerse, herkes de onun peşinden gitmeyecek. Yalan, yanlış olduğu zaman, hatalı olduğu zaman, tasvip görmemesi lâzım!

Bu da toplumun *seleksiyon natureli*, yâni tabîî ayıklaması... Toplum, kötü fikirleri ayıklayabilmeli, iyi fikirleri geliştirebilmeli. Geliştirmedeği zaman kendisi zarar görür. Yâni o zaman kanser olur, parazitler, yâni asalaklar çoğalır, toplum çöker.

Demek ki aziz ve muhterem dinleyiciler, bir hadis-i şerif okuduk, başka hadis-i şerifleri de okuyacaktık ama, pek onlara zaman kalmadı. Çok güzel şeyler öğrendik. Cihad çok önemli bir ibadet; onu hiç bırakmamalıyız. En büyük cihad nefisle cihad; onu yapmalıyız. Sulh istiyorsak, harp hazırlığı içinde olmalıyız, en güzel silahlara sahip olmalıyız. Atom bombası yapacak, düşman saldırırsa onu durduracak, caydıracak silahları yapmalı! Ordumuz, devletimiz, milletimiz güçlü kuvvetli olmalı!

Ama sadece askerî bakımdan değil, dinî bakımdan da, ahlâkî bakımdan da... Hiç rüşvet yenmemeli, hiç haram yenmemeli, hiç haksızlık

yapılmamalı, hiç yalan söylenmemeli. Onlar da tasfiye edilmeli, işin o tarafı unutulmamalı!

Cihad önemli... Güzel söz, sözü güzel söylemek ve sözle ilgili çalışmalar önemli... Oruç önemli, oruca devam etmek lâzım! Ve her sene hac, bu da önemli... Bir de bütün müslümanları hacda topluyor Allah, birbirleriyle karşılaştırıyor, herkes dostlar ediniyor.

Ben şimdi burada (Avustralya'da) bakıyorum, el-hamdü lillâh Malezya'dan, Endonezya'dan, dünyanın muhtelif yerlerinden kardeşlerle tanışıyoruz; çok güzel, yâni dünya çok geniş. Bizim ufkumuz çok dar Türkiye'de... Dünyanın çok imkânları var, o imkânlara yönelmesi lâzım kardeşlerimin... Bu münasebetle onu da söyleyeyim:

“—Lütfen Doğu ve Güneydoğu Asya'ya çok önem verelim! İran'dan, Pakistan'dan, Afganistan'dan, Hindistan'dan, Bangladeş'ten, Güneydoğu Asya'dan, Vietnam, Laos, bilmem Burma... Buralarda da müslümanlar var. Oralardan geliyoruz Malezya'ya, geliyoruz Endonezya'ya; iki yüz milyonluk koca devlet... Bunları ihmal etmeyelim! Kardeşlerimiz bunlarla ilgili çalışmalar yapsınlar, oralara ilgileri çevirsinler!”

Oralarda çok imkânlar var. Onları başkaları kaçırmış, biz kaçırmayalım. Bu nesil, yâni bizim nesil kaçırmasın. Biraz dünyayı tanıyalım, biraz gözümüzü açalım!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize tevîkîni refîk eylesin... Yolunda dâim eylesin... Güzel hizmetler yapmaya muvaffak eylesin... Allah hepinizden razı olsun... Her şeyi Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun olarak yapmayı Allah nasib eylesin, gönlünüzce olsun... Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varın!.. Rabbimiz cennetiyle, cemâliyle de müşerref eylesin... Hem dünyada mes'ud olun, hem ahirette...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!.. Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

12. 02. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

